

Vantaan Luontokoulun toimintasuunnitelma 2017

Kasvanutta kurssikysyntää, Puro-ohjelma ja Metsien teemavuosi

Vantaan luontokoulun 27. vuosi tulee olemaan jälleen toimelias. Edellisenä vuonna aloittaneet kummiluokat ovat olleet aktiivisia ja kevään yksittäisille opetuspäiville on jo tullut kysyntää. Uuden opetussuunnitelman painotukset lisäävät kysyntää jatkossakin. Kurseille on ollut jo hyvin tulijoita ja jo syksyllä täyttyi suurin osa kevään kursseista. Kummiluokkien ja yksittäisten luontokoulupäivien opetuspäiviä on yhteensä noin 130-140 vuodessa. Opetusryhmistä, kursseista ja muusta toiminnasta tulee yhteensä noin 3500-4000 kävijää. Tämä on aika hyvin se, mitä taloudelliset resurssit mahdollistavat.

Kummiluokkien opetusohjelma on ollut pidetty, joitain päivityksiä on kuitenkin hyvä jälleen tehdä. Tämän vaatiman ajan mahdollistamiseksi otetaan 1-2 kummiluokkaa vähemmän syksylle 2017.

Puro-ohjelma esi- ja alkuopetukseen toteutetaan kevään ja alkukesän aikana. Ruotsinkielisen opetuksen kehittämiseen hanke tehdään loppuun keväällä. Puro-ohjelma tehdään sekä suomeksi että ruotsiksi.

Vuonna 2017 on Vantaalla Metsien teemavuosi. Luontokoulu osallistuu teemavuoteen yhteistyökumppanina, sisältö tarkentuu jatkossa.

Luontokoulun henkilökunta osallistuu Ulos-Ut koulutukseen, Suomen juhluvuoden tapahtumaan Turussa.

WWW-sivut muutetaan 2017 skaalautuviksi ja pientä ulkoasupäivitystä tehdään. Pienimuotoisia hankintoja tehdään opetusvälineisiin ja toimistoon.

Pääkaupunkiseudun luontokoulujen yhteistyö kursseissa jatkuu, kurssien kysyntä on ollut kaikilla kasvussa. Hakunilasta Sipoonkorpeen vievän kävelyreitlinjauksia ja etenemistä seurataan. Reitti lisää kulkemisen turvallisuutta alueella, mutta muuttaa toisaalta monelle tärkeää perinnemaisemaa. Joukkoliikenteeseen ei ole suunnitteilla muutoksia, suurin osa ryhmistä kulkee Tikkurilasta tulevan bussilinjan 711 K-vuoroilla, jotka kulkevat Sotungin kautta ja joita on kolme vuoroa arkipäivässä.

1. Luontokoulun tavoitteet ja toimintamuodot

Luontokoulu järjestää kouluille ja päiväkodeille ympäristökasvatusta ja luonto-opetusta, mahdollista omia kokemuksia metsästä ja suomalaisesta luonnosta. Luontokoulu lisää oppilaiden ja opettajien lajintuntemustaitoja, luo ymmärrystä siitä miten luonto toimii sekä antaa positiivisia elämyksiä ja edistää ympäristövastuullisuutta.

Tavoitteet, sisällöt ja menetelmät tukevat perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja edistävät luokan ulkopuolisten oppimisympäristöjen käyttämistä. Luontokouluopetus on lähtökohdiltaan monialaista ja ilmiökeskeistä ja oppijalla on aktiivinen rooli. Tavoitteidensa saavuttamiseksi luontokoulu järjestää kummiluokkaopetusta, kurssitoimintaa, saturetkiä, yksittäisiä luontokoulupäiviä ja muita retkiä, sekä tarvittaessa muita toimintamuotoja. Uusi perusopetussuunnitelma siirtää opetusta mm. luontokoulutoiminnan tyyppiseen koulun ulkopuoliseen oppimisympäristöön.

Kummiluokkatoiminta

Kummiluokkatoiminnan kohteena on sekä osallistuva oppilasryhmä että ryhmän opettaja tai varhaiskasvattaja. Kummiluokaksi valittu ryhmä saa lukuvuoden aikana neljä ohjattua luontokoulupäivää luontokoululla tai sen lähimaastoissa. Kummiluokkien opettajille järjestetään ennen opetuskertoja tapaamisia, joissa käydään läpi opetuskertaa, aiheeseen valmistautumista ja miten asiaa voi jatkaa jälkikäteen koulussa tai päiväkodissa.

Kummiluokkaopettajien kokonaiskuvaa opetuksen tavoitteista ja asiakokonaisuuksista vahvistetaan sekä rohkaistaan käyttämään opittuja taitoja ja lähiympäristöä opetuksessa myös tulevana vuosina. Tätä tuetaan järjestämällä kummiopettajille koulutusta luontokoululla ja antamalla myös kirjallista informaatiota. Myös luontokoulupäivien käytännöistä sekä aiheisiin valmistautumisesta ja syventämisestä oppilaiden kanssa annetaan materiaalia.

Vantaan luontokoulussa kummiluokkatoiminta on koettu hyväksi ja kokonaisvaltaiseksi tavaksi ympäristökasvatuksen toteuttamisessa, josta on haettu mallia myös uusien luontokoulujen eri puolille Suomea perustettaessa. Helsingin yliopiston tutkimushankkeessa Oppimisen sillat, joka jatkui Koulu kaikkialla hankkeena, on ollut kummiluokkatoiminta tutkimuskohteena. Vaikka tällä menetelmällä voidaan ottaa yksittäisiä luokkia vuosittain vähemmän kuin kertaluonteisilla käynneillä, saadaan menetelmällä laadukkaampaa ja pitkävaikutteisempaa opetusta, kuin mitä kertakäynneillä saavutettaisiin.

Kummiluokkavuoden aikana neljän luontokoulukäynnin lisäksi oppilaat valmistautuvat vierailuihin ennakoitavien avulla ja jatkavat aihetta koulussa luontokouluvierailun jälkeen. Näin oppimisesta tulee kerta-luonteisen vierailun asemasta prosessi, jolloin varsinaisena luontokoulupäivänä voidaan keskittyä luontokouluohjelmaan ja oikean luonnon havainnointiin ja sen tarjoamiin elämyksiin ja jatkaa aiheen työstämistä ja kertaamista omassa koulussa. Usean vierailun aikana oppilaat ja opettajat myös vähitellen omaksuvat uudenlaisen, totutusta luokkatyöskentelystä poikkeavan työskentelytavan. Menetelmä tukee hyvin myös oppimisen kaikkiallisuuden käsitystä ja opetuksen järjestämistä luokkahuoneen ulkopuolella.

Kummiluokkatoimintaa kehitetään opettajilta saadun palautteen pohjalta. Keväällä viimeisen kummiluokkakerran jälkeen tullaan jälleen keräämään laajahko kirjallinen palaute kaikilta mukana olleilta opettajilta. Lisäksi kehittämistä tukevat erilaiset tutkimukset, joissa kummiluokkatoiminta on ollut tutkimuksen kohteena. Tekeillä on pro gradu-työ luontokoulutoiminnasta.

Kevätlukukaudella kummiluokkina jatkavat syksyllä aloittaneet 17 ryhmää. Lukuvuoden 2017–2018 kummiluokkahausta kerrotaan kouluihin ja päiväkodeihin keväällä ja syksyllä toimitettavalla hakemuksella ja www-sivuilla. Hakuaikaa on 18.8. saakka. Valituilla luokilla on neljä opetuspäivää, kaksi syksyllä ja kaksi keväällä. Lisäksi opettajille järjestetään 3-4 koulutustilaisuutta. Tavoitteena on, että opettajat voivat liittää koulutuk-

set niin kutsutuiksi veso- koulutuksiksi. Ryhmiä opetetaan lähes aina kahdella opettajalla, jotta ryhmää voidaan jakaa ja opetuksen tavoitteet toteuttaa. Varsinkin suuret ryhmät ja erityisoppilaat hyötyvät tästä.

Kummiluokkatoimintaa järjestetään myös ruotsinkielisenä käytettävissä olevien varojen ja henkilöiden mahdollistaessa. Kummiluokkahausta tiedotetaan edellä mainituilla tavoilla myös ruotsiksi. Keväällä 2017 on kaksi ruotsinkielistä ryhmää kummiluokkana. Syksyn 2017 ruotsinkielisten ryhmien määrä riippuu taloudellisesta tilanteesta ja opettajan saamisesta, sillä opetukseen palkataan äidinkieleltään ruotsinkielinen luontokouluopettaja. Tällä hetkellä tilanne on hyvä. Keväällä kausityöntekijänä toimiva Mikaela Granqvist on todennäköisesti käytettävissä myös syksyllä kummiluokkaopetukseen.

Kummiluokkien ohjelmia kehitetään lukuvuonna 2017-2018. Tämän mahdollistamiseksi nykyresursseilla otetaan syksyllä 1-2 kummiluokkaa vähemmän opetukseen.

Kummiluokkaopetus on vantaalaisille kouluille ja päiväkodeille maksutonta.

Yksittäiset luontokoulupäivät

Luontokoulupäiviä tullaan jälleen järjestämään myös muille kuin kummiluokkina oleville vantaalaisille koulu- ja päiväkotiryhmille. Huhti- ja toukokuulle ja mahdollisesti elokuulle palkataan kausityöntekijä, jotta kummiluokkien kauemmaksi suuntautuvina retkipäivinä ja muina mahdollisina päivinä voidaan järjestää ohjattuja opetuspäiviä mahdollisimman monille joko luontokoulun lähimetsässä tai muissa hyvissä retki-kohteissa.

Päiväkoti-ikäisille ja 1.-2.- luokkalaisille tarjotaan ensisijaisesti niin kutsuttuja saturetkiä, joilla luontoa tutkitaan tarinan avulla. Isommille koululaisille tarjotaan ensisijaisesti luontokoulupäiviä Sipoonkorven lähikohteisiin, kuten Kalkkiruukin ja Storträskin ympäristöön. Kaikki retket ovat toiminnallisia ja tukevat koulujen ja päiväkotien opetussuunnitelmia. Retket ovat vantaalaisille koulu- ja päiväkotiryhmille maksuttomia. Opetusta pyritään järjestämään 60-70 ryhmälle taloudellisen tilanteen ja ohjaajaresurssien mukaan. Vuonna 2017 pystytään edelleen järjestämään myös ruotsinkielistä opetusta. Tämä on eduksi, sillä Vantaan ruotsinkieliset koulut ovat olleet ahkeria luontokoulun palvelujen käyttäjiä. Myös englanninkielisiä ryhmiä on vuosittain.

Satuteemainen ohjelma uusitaan jälleen. Kalkkiruukin reitin ohjelmaa kehitetään ja tehdään vaihtoehtoisuutta. Enemmän ajan saaminen opetukseen vaatii muutoksia kuljetussa reitissä.

Kurssit

Kurssien tavoitteena on tukea opettajien ja kasvattajien työtä. Kurssien avulla pyritään madaltamaan opettajien ja kasvattajien kynnystä hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä, tarjotaan konkreettisia työkaluja opetussuunnitelman toteuttamiseen ja edistetään luonnontuntemusta ja/ tai kestävää elämäntapaa. Kurssien kohderyhmänä ovat Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun opettajat ja päiväkotien henkilökunta sekä muut ympäristökasvattajat. Kurssit ovat avoimia myös muille luonnosta kiinnostuneille pääkaupunkiseudun asukkaille. Kurssit ovat pääasiassa maksuttomia.

	Kevätlukukauden 2017 kurssit:		Syyslukukauden 2017 kurssit
ke 19.4.	Luonto oppimisympäristönä -kevät	to 31.8.	Ulkoeskari
la-su 22.- 23.4.	Ilmiöpohjainen oppiminen metsässä Case forest- menetelmällä	ti 5.9.	Lähimetsät opetuksessa

ti 25.4.	Matematiikkaa ulkona	ma 11.9.	Lähimetsät opetuksessa
		ma 2.10.	Tvt maasto-opetuksessa
		ti 24.10.	Lähimetsä opetuskäyttöön- suunnittelu
		ti 12.12.	Jouluaskartelu

Syyslukukauden 2017 kurssiaikataulu täsmennetään maaliskuuhun vaihteessa. Lisäksi järjestetään Vihreä lippu- kurssitoimintaa paikallisille toimijoille, mikäli tarpeita ja kysyntää on.

Kysynnän mukaan voidaan järjestää 3-4 ympäristö- ja luontokasvatusaiheista tilauskurssia opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstölle. Tilauskurssit ovat maksullisia, vantaalaisille päiväkodeille ja kouluille ne hinnoitellaan kohtuulliseksi kuluiltaan.

Kursseissa tehdään yhteistyötä muiden pääkaupunkiseudun luontokoulujen kanssa ja muiden toimijoiden, kuten Helsingin Yliopiston Luma-keskuksen ja Suomen metsäyhdistyksen kanssa. Tavoitteena on kursseille pääseminen yli kuntarajojen ja laajempi tarjonta. Kurssitarjontaan tehdään kysynnän mukaan tarvittaessa myös muutoksia. Pääkaupunkiseudun luontokoulut julkaisevat myös yhteisen kurssiesitteen lukuvuoden kurseista, joka jaetaan elokuussa alueen kaikille kouluille ja päiväkodeille. Uuden opetussuunnitelman myötä kurssien kysyntä on kasvanut, luontokouluilla on nykyisellä rahoituksellaan vaikea kuitenkin lisätä tarjontaa.

Lisäksi opettajille ja päiväkotihenkilökunnalle järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös muiden tahojen kanssa yhteistyössä luontokoulun tavoitteita tukevaa toimintaa ja kursseja.

Vihreä Lippu

Vihreä Lippu on päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten kestävä kehityksen ohjelma ja se on osa kansainvälistä Eco-Schools –ohjelmaa. Vihreän lipun pääkoordinaattori on FEE Suomi (ent. Suomen ympäristökasvatuksen seura ry). Vantaan luontokoulu toimii Vantaalla Vihreä lippu- ohjelman alueellisena edistäjänä ja resurssiensa mukaan koulujen ja päiväkotien Vihreä lippu- ohjelmien tukena. Vihreä lippu- kurseja järjestetään ensisijaisesti kohdennettuina toimintaa aloittaville ja ohjelmassa mukana oleville kouluille ja päiväkodeille. Kaikille avoimia Vihreä lippu-kurseja ja ohjelmaa tukevia tapahtumia järjestetään yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun luonto- ja ympäristökoulujen kanssa.

Yhteistyö: Vantaan kaupunki, Sillanrakentajat, yliopisto

Vantaan kaupungin ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmä Vyyhti edistää ympäristökasvatusta Vantaalla. Ryhmään kuuluu Vantaan luontokoulu ja edustajat Vantaan sivistystoimesta, ympäristökeskuksesta, Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksesta ja mahdollisesti Variasta. Yhteistyö jatkuu myös vuonna 2017.

Pääkaupunkiseudun luonto- ja ympäristökoulujen yhteistyöryhmän, Sillanrakentajien, yhteistyötä jatketaan niin kaupunkien yhteisten tavoitteiden mukaisesti kuin myös tiedonkulun ja synergian edistämiseksi. Lisäksi pääkaupunkiseudun ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmä Pääsky kokoontuu kahdesti vuodessa.

Pitkäaikainen kurssiyhteistyö luontokoulujen välillä jatkuu ja aiempien vuosien tapaan tehdään yhteinen ammattilaisen taittama vihko, johon kootaan kaikkein pääkaupunkiseudun luontokoulujen kurssit. Tämän toivotaan lisäävän innostusta ja kiinnostusta ympäristökasvatukseen.

Syksyllä 2015 kasvatustieteen opiskelija aloitti pro gradu –työn tekemisen aiheenaan ”Luontokoulu varhaiskasvatuksen oppimisympäristönä”. Tavoitteena on saada työ valmiiksi syksyllä 2017. Vantaan luontokoulun aloitteesta syntynyt yhteistyö opettajankoulutuslaitoksen kanssa jatkuu myös vuonna 2017 ja suunnitteilla on koulutuspäivä opettajaopiskelijoille syksyllä. Yhteistyö on mahdollistanut myös kurssiyhteistyön Luma -keskuksen kanssa, jonka myötä on saatu Vantaalle koulutusta tieto- ja viestintäteknologian käytöstä maasto-opetuksessa.

Luontokoulun vuokraaminen ulkopuolisille

Luontokoulun tilat ovat kursseja, kokouksia ym. järjestävien tahojen vuokrattavissa niinä päivinä tai aikoina, jona luontokoululla ei ole omaa toimintaa. Juhlatilaisuuksiin tilaa vuokrataan harkinnanvaraisesti, sillä vuokrausajankautana luontokoululla ei ole henkilökuntaa valvomassa tilaisuuksia.

Ulkopuolisilta peritään vuokraa tilojen käytöstä. Vuokraus aiheuttaa kiinteistökuuluja sekä vie opettajien työaikaa järjestelyjen lisäksi siivouksena ja korjauksina, joten vuokrasta voidaan vapauttaa vain erityisistä syistä, lähinnä luontokoulua taloudellisesti tukeneita. Luontokouluopettajat voivat myöntää alennuksia luontokoulua vuokrattaessa tarkoituksiin, jotka ovat luontokoulun tavoitteiden mukaisia, ensisijaisesti lasten ympäristökasvatukseen vantaalaisille lapsille.

Liikunnan, retkeilyn ja hyvinvoinnin edistäminen

Luontokoulu edistää lasten ulkoliikuntaa totuttamalla lapset liikkumaan metsässä ja muissa vaihtelevissa maastoissa. Liikunnallisuuden edistäminen on muutenkin mukana luontokoulun toiminnassa, sillä luontokoulun opetuksessa ja kursseilla liikutaan luonnossa ja opitaan liikunnallisia leikkejä.

Retkeilytaitoihin kiinnitetään huomioita, vaatetuksesta alkaen. Suomalaisiin vaihteleviin sääilmiöihin opastetaan oikeanlaisella pukeutumisella, jolloin luonnossa olosta voi nauttia joka säällä. Moni lapsi paistaa elämänsä ensimmäisen makkaran ja vuolee ensimmäisen kiehisensä luontokoulussa. Hyvillä kokemuksilla retkeilystä innostetaan lapsia ja nuoria omatoimiseen liikkumiseen luonnossa jatkossakin.

Luonnonympäristön on useissa tutkimuksissa todettu edistävän monella tavoin terveyttä ja hyvinvointia. Luonnossa oleminen mm. vähentää stressiä, alentaa verenpainetta, ehkäisee allergioita, rauhoittaa, parantaa keskittymiskykyä ja vahvistaa elimistön vastustuskykyä. Luontokoulussa opetus tapahtuu lähes kokonaan erilaisissa luontokohteissa, jolloin myös hyvinvointivaikutukset ovat todennäköisiä. Lisäksi toiminnalliset ohjelmat luonnossa tukevat hyvin myös erityisoppilaiden opiskelua.

Muut toimintamuodot

Luontokoulu hankki Kehu/kaupunkirahoilla käyttöönsä vuonna 2009 30 kpl kiikareita ja 2 kpl kaukoputkia, joita koulu- ja päiväkotiryhmät voivat lainata omien retkiensä käyttöön. Lisäksi luontokoulu lainaa luuppeja ja maastomikroskoopin. Puro-ohjelman valmistuessa voi luontokoululta lainata materiaaliin liittyvät välineet.

Vuonna 2017 vietetään valtakunnallisesti neljää Suomen luonnon päivää, joista kevään päivä on tarkoitettu myös kouluille. Vantaan luontokoulu pyrkii aktivoimaan kouluja osallistumaan päivän viettoon, ja resurssinsa mukaan antaa vinkkejä mahdollisista tavoista päivän toteutukseen.

2. Luontokoulun toimintaympäristö ja tie- ja bussiyhteydet

Vantaan luontokoulu toimii opetuksen ja retkeilyn kannalta erinomaisessa paikassa Ojangan metsän reu-
nassa ja Sipoonkorven kansallispuistosta kävelymatkan päässä.

Sipoonkorven kansallispuisto perustettiin vuonna 2011. Lyhyempi ja turvallisempi reitti Storträsk-lammelle on maanomistajan hyvän tahdon varassa. Osana kansallispuiston ja kaupungin yhteistyötä on suunniteltu reittiä Hakunilan urheilupuistosta Sipoonkorpeen. Reitti tukisi hyvin toteutettuna myös luontokoululle tule-
vien koululaisten ja päiväkotiryhmien turvallista kulkua. Sotungintie on kapea ilman jalkakäytävää ja pyörä-
tietä ja maaseutumaisesta ulkonäöstä johtuen ajonopeudet ovat korkeita. Luontokoulu oli yhdessä Sotun-
gin kyläyhdistyksen kanssa suunnittelun ohjausryhmässä edustamassa omaa ja paikallista näkemystä. Suuri
osa kylästä tukee uutta reittiä, osa on voimakkaasti vastaan katsoen muutoksen perinnemaisemassa mer-
kittäväksi haitaksi. Kaupunki on neuvotellut maanomistajien kanssa reitin tarvitsemien maiden hankinnasta.

Vantaan luontokoulua palvelevat liikenneyhteydet ovat niukat, mutta riittävän toimivat. Linja 711 Tikkuri-
lasta kulkee vuorona 711K kerran aamussa ja kaksi kertaa iltapäivässä kierroksen Sotunkiin (tammikuussa
saadun tiedon mukaan). Tämä on Vantaalaisten HSL:n hallituksen jäsenten ansiota, jotka luontokoulun yh-
teydenoton jälkeen saivat yhteyksiä vaativan päätöksen hallituksessa. Yhteys on tärkeä, esim. Rajatorpan
koulusta lähdetään jo klo 7.45 Vantaan luontokouluun, perillä ollaan 9.30.

3. Luontokoulun hallinto, henkilöstö ja talous

Vantaan luontokoulua ylläpitää luontokoulun perustaja Suomen Luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry,
aiemmin Vantaan ympäristöyhdistys ry. Luontokoulun rahoitus tulee Vantaan sivistystoimesta. Lisäksi pien-
tä tuloa on kurssitoiminnasta, jolla katetaan mm. yhteisen kurssiesitteen kulut, sekä tilan vuokrauksesta ja
opetusväline- ja opasmyynnistä. Myös ylläpitäjä on tukenut luontokoulua sunnuntaitapahtumien tuotolla ja
poikkeustilanteissa enemmänkin luontokoulua.

Luontokoululla on kaksi vakinaista työntekijää. Kevään ja alkusyksyn saturetkiä ja yksittäisiä luontokoulu-
päiviä ohjaa kausityöntekijä, 2017 kausityöntekijä on Mikaela Granqvist. Retkien ohjauksessa käytetään
tarvittaessa myös tuntityöntekijöitä taloudellisten resurssien mukaan.

Työterveydenhuoltoon liitettiin fysioterapia 2017 alusta alkaen, lisäksi käytetään pienessä määrin myös
yksityisiä hierojia, jolloin ei tule työterveyslääkärin konsultaatiota. Tämä mahdollistaa työntekijöiden jak-
samista fyysisessä kuormituksessa mm. välineitä kannettaessa selässä. Työterveyshuollon kilpailutusta on
lykätty, sillä toimijat ostelevat tällä hetkellä toisiaan. Työhyvinvointiin panostetaan, liikuntaseteli/vastaavia
käytetään ja vuodessa on vähintään yksi työhyvinvointipäivä.

Henkilö- ja vapaaehtoisresurssit, luontokoulusunnuntait

Vastaavana luontokoulunopettajana ja luontokoulun toiminnanjohtajana toimii Olli Viding ja toisena opet-
tajana Katja Lembidakis. Olli Viding on 7-tuntinen, Katja Lembidakis 6,5-tuntinen. Katja Lembidakis palaa 7-
tuntiseksi jatkossa työsopimuksen mukaan. Alkuvuodesta Katja Lembidakiksen viikkotuntimäärä on 33 tun-
tia. Tuntityössä ja kursseilla on vaihtuvaa henkilökuntaa. Lisäksi pyritään saamaan mahdollisuuksien mu-
kaan harjoittelijoita opetussesonkien ajaksi.

Vantaan ympäristöyhdistyksen hallitus toimii vahvana taustatukena vahvistaen vuosittain luontokoulun
toimintasuunnitelman ja budjetin ja ottaa kantaa merkittäviin luontokoulua koskeviin päätöksiin, sekä toi-
mien tarvittaessa luontokoulun tukena. Luontokoulun taloudenhoitajana toimii yhdistyksen taloudenhoita-

ja Pirkko Kara pientä korvausta vastaan.

Luontokouluopettajat vastaavat luontokoulun toiminnasta. Luontokouluopettajat hoitavat kummiluokkaopetuksen lisäksi muun opetuksen, kurssitoiminnan ja tilauskurssien järjestämisen, tiedotuksen, siivouksen, puusepäntyöt, pienet korjaukset, www-sivut ja atk-tuen, vuorollaan kurssiesitteen toimittamisen ja pääosan laskutuksesta. Sekä muun toiminnan taustatueksi tarvittavan työn.

Taloudessa luontokoulu huolehtii kurssien ja tarvikemyynnin, sekä PKS-luontokoulujen kurssiesitteen ym. laskutuksista, sekä talousarviostaan ja talouden seurannasta. Pirkko Kara hoitaa kirjanpidon, laskituksen avustuksista, ja palkanmaksun ja työnantajan taloudelliset velvollisuudet pienellä korvauksella ja hyvin. Lisäksi hän huolehtii luontokoulun ja SLL Vantaan yhdistys ry:n kokonaistaloudesta ja raportoi taloustilanteesta. Tämä on erittäin merkittävä tuki luontokoulun toiminnalle.

Nuorisoseura puhdistaa talkootyönä/pienellä korvauksella suurempien lumisateiden jälkeen myös luontokoulun pihan. Luontokoululle ja nuorisoseuralle vievää tietä ylläpitävät naapuritalon asukkaat. Nuorisoseuran aktiiveilta toivotaan jatkossakin korvauksetonta konsultaatiota kiinteistötiedoissa ja taidoissa.

Vantaan luontokoulua ylläpitävä SLL Vantaan yhdistys ry asettaa vuosittain luontokoulua tukevan luontokoulutyöryhmän. Luontokoulutyöryhmä kokoontuu tarvittaessa ja tukee luontokoulun opettajien työtä.

SLL Vantaan yhdistys järjestää vapaaehtoisvoimin Vantaan luontokoululla kaikille avoimia luontokoulusunnuntai-tapahtumia useita kertoja vuodessa. Pääjärjestäjä on Minerva Schultz, mukana on myös paljon yhdistyksen hallituksen jäseniä.

Luontokoulunopettajien tapaamiset, muu koulutus ja toiminnan kehittäminen

Luontokoulunopettajat tulevat osallistumaan valtakunnalliseen ulko-opetuksen suur tapahtumaan kesäkuussa Turussa. Tapahtuman järjestävät eri ympäristökasvatus-, liikunta- ja metsäalan yhdistykset yhteistyössä ja se on osa Suomi 100 –juhlavuoden ohjelmaa. Luontokouluopettaja Olli Viding osallistuu Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liiton toimintaan ohjausryhmän puheenjohtajana/jäsenenä.

Vakinainen henkilökunta pitää yllä ensiaputaitojaan ja päivittää turvallisuussuunnitelmiaan eri retkikohteisiin. Tavoitteena on myös, että vakinaiset opettajat suorittavat hygieniapassin. Myös muuhun koulutukseen, mm. tietotekniikan osaamisen täydennyskoulutukseen, osallistutaan tarpeiden ja resurssien mahdollistaessa. Tavoitteena on, että Olli Viding suorittaa 2017 ympäristökasvattajan näyttötutkinnon, jonka Katja Lembidakis suoritti 2015.

Luontokoulu kerää kaikesta toiminnastaan käyttäjiltä kirjallista palautetta, jonka avulla toimintaa kehitetään vastaamaan mahdollisimman hyvin käyttäjien tarpeita. Kummiluokkatoiminnasta kerätty palaute lukuvouden päätteeksi on varsin laaja. Yksittäisistä luontokoulupäivistä ja kummiluokkatoiminnasta kerätystä palautteesta laaditaan yhteenvedot, jotka toimitetaan sivistysvirastoon.

Vantaan luontokoulu osallistui vuonna 2016 Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liiton määrittelemään auditointiin. Auditoinnin tarkoituksena on kehittää ja varmistaa luontokoulujen toiminnan laatua. 2017 katsotaan auditoinnin tarvetta. Edellisen kerran luontokoulua on auditoitu vuosina 2009 ja 2010 pääkaupunkiseudun luonto- ja ympäristökoulujen auditointihankkeessa.

Luontokoulu kehittää omaa toimintaansa uuden perusopetussuunnitelman pohjalta sekä seuraa Vantaan perusopetuksen uutta opetussuunnitelmaa. Luontokoulu toimii tarvittaessa yhteistyökumppanina sivistys-toimelle ja kouluille opetussuunnitelmia kehitettäessä.

Luontokoulun opetusmateriaali ja ohjeet opettajille ovat suurimmaksi osaksi suomenkielisiä. Jotta Vantaan luontokoulu voisi paremmin palvella ruotsinkielisiä opettajia ja opetusryhmiä, haettiin 2016 säätiöiltä tukea opetusmateriaalien kääntämiseen ruotsiksi ja ruotsinkielisen opetuksen kehittämiseen. Tukea saatiin 1000 € Stiftelsen Hembygdens Väl -yhdistykseltä, työt saadaan loppuun keväällä 2017.

Tiedotus, www-sivut

Luontokoulu kertoo toiminnastaan Vantaan kouluille ja päiväkodeille keskitetysti sähköpostitse ja Eduvanta-sivuilla sekä luontokoulun kotisivuilla. Kursseista, luontokoulupäivistä ja kummiluokkahausta lähetetään tiedotteet suoraan kouluille ja päiväkodeille. Kursseista tiedotetaan myös pääkaupunkiseudun luontokoulujen yhteisessä kurssiesitteessä, joka jaetaan kaikille kouluille ja päiväkodeille. Luontokoulun toiminnasta tiedotetaan yleisölle myös muissa kanavissa toiminnan niin vaatiessa tai sopivan tilaisuuden tullessa.

Luontokoulun www-sivuja on uudistettu edellisen vuoden aikana. Tänä vuonna on tarkoitus jatkaa työtä, lisätä sivujen kattavuutta ja sisältöä ja toteuttaa myös sivujen skaalautuvuus mobiililaitteille.

Kiinteistö

Luontokoulu toimii 112-vuotiaassa vanhassa kansakoulussa, entisessä Sottungsby småskolassa. Kiinteistö toimii opetuksen osana tutustuttaen vantaalaiset lapset juuriinsa ja suomalaiseen elämäntapaan ja historiaan. Kiinteistöä oli kansakoulutoiminnan lakattua ylläpitänyt talkootyöllä kiinteistön omistaja Sotungin nuorisoseura, Sottungsby Ungdomsförening, ja kiinteistön on kunnostanut asumattomien vuosien jälkeen luontokoulukäyttöön Vantaan Ympäristöyhdistys. Koska luontokoulu ei nykyisen sopimuskautensa aikana mak-

sa varsinaista vuokraa ja vuokraisäntänä toimiva nuorisoseura tarvitsee vapaaehtoistyöresurssinsa nuorisoseurantaloon kunnostukseen, tulee luontokoulu myös aktiivisesti osallistumaan luontokoulun kiinteistön ja sen ympäristön ylläpitoon. Pienempiä korjauksia tehdään itse tai teetetään ulkopuolisilla tarpeen vaatiessa.

Vuoden 2017-2018 tavoitteena kiinteistössä on katon huolto, keittiön kaapistojen asennus, vesipiste eteiseen, lukkojen uusiminen Abloy Execistä Abloy Sentoon, sekä pieniä toiminnallisia parannuksia. Mikäli katon pinnan vaalennus muovitus ei ole poistettavissa ja pinta huollettavissa talkootyönä, tarvitaan erillistä rahoitusta katon uusimiseen. Katossa on ollut pieni vuoto, ilmeisesti viemärin tuuletusputken luota. Tämä tulee korjata 2017.

Pidemmän aikavälin hankkeena on luontokoululla ja kiinteistön omistajalla nuorisoseuralla tavoite parantaa luontokoulun ja nuorisoseuran talojen kiinteistöjen energiatehokkuutta ympäristön ja talouden parantamiseksi. Seurataan uutta EU-ohjelmakautta ja haetaan tukea maaseudun kehittämishankkeiden kautta, sekä mahdollisilta muilta sopivilta tahoilta.

Luontokoulun talon edustan perennapenkki pyritään kunnostamaan kevään ja kesän aikana, sillä edelliset istutukset ovat päässeet jo huonoon kuntoon ja toisaalta kasvusto on liian lähellä taloa. Kunnostuksessa pyritään helppohoitoisuuteen sekä käyttämään vanhoja lajikkeita ja paikalla jo kasvavia kasveja.

Hankinnat

Vuonna 2016 uusittiin toimistossa modeemi-wlan-tukiasemayhdistelmä ja varmistusta hoitava verkkokovalevy ja lähes kymmenvuotias kannettava. Taloudenhoitajan työasema on pitkään selvinnyt, uusiminen ei ole kaukana. Vesipiste eteiseen on edelleen hankintalistalla. Muuta laitteistoa, välineistöä ja kalustetta uusitaan talouden sallimissa rajoissa. Koko talousarvio toimiston ja keittiön hankintoihin sisältäen käyttötarvikkeet, ohjelmalienssit ym. on 2500 €. Kummiluokkien välinehankintoihin ja käyttötarvikkeisiin ym. on varattu 1500 €. Välineistöä tehdään suureksi osaksi itse.

Talous

Vantaan sivistystoimi on myöntänyt Suomen Luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry:lle vuotta 2017 varten 116 300 euron avustuksen luontokoulutoimintaan. Luontokoulun kurseja tukee opintokeskus Visio. Lähinnä tilauskurssien katteella on voitu maksaa Vantaan osuus pääkaupunkiseudun luontokoulujen kursiesitteestä. Lisäksi peritään maksua tilan vuokraamisesta ulkopuolisille sekä alennetulla vuokralla kohde-ryhmille. Pienimuotoista luuppi- ja opaskirjamyyntiä jatketaan. Myynti on ensisijaisesti palvelutoimintaa, tuo kuitenkin myös pientä katetta. Yleisestä taloudellisesta tilanteesta ja kireästä markkinahinnoittelusta johtuen nykyinenkin myyntivolyymi on tiukassa.

Vuonna 2017 talous on normaali eli saatu avustus ja muut tulot kattavat menot. Talous on tiukka, joten mahdollisiin tavanomaista suurempiin hankintoihin tai korjauksiin tulee yrittää hankkia hankerahaa tai muuta avustusta. Ylläpitäjä SLL Vantaan yhdistys ry on kiittävästi tukenut vaikeina aikoina luontokoulua. Tavoitteena on, että tuki on 2017 ensisijaisesti yhdistyksen ja luontokoulun varainhankinnan suuruinen.

Toimintasuunnitelma 2017

Yhdistyksen 41. toimintavuosi jatkaa perinteistä toimintaa eli Vantaan ympäristön tilan seuraamista havaintoja tekemällä ja vahtimalla kaavoitusta. Samoin jatkuu Vantaan luontokoulun toiminta ja luonnonhoitokohteista huolehtiminen. Tarvittaessa yhdistys seuraa luontokohteiden ja viheralueiden lisäksi myös rakennetun ympäristön kohteita, ja mahdollisesti tulossa olevaa Tikkurilan kosken padon purkamista.

Yhdistyksen historiallisten kuvien näyttely aiheena "Ympäristön- ja luonnonsuojelua Vantaalla 40 vuotta"

Vesa Järvinen on juhlavuoteen liittyen skannannut nipun vanhoja valokuvia erilaisista tapahtumistamme menneiltä vuosilta.

Valokuvanäyttely

- a) Tikkurilan kirjastossa 28.3.-11.4.2017
- b) Kartanonkosken Pointissa (kirjastotila) 25.4.-5.5.2017
- c) Myyrmäkitalon aulassa 9.-19.5.2017

Yhdistyksen toimielimet ja työryhmät

Yhdistyksen toimintaa ohjaa yhdistyksen hallitus. Vuosikokouksessa 15.2.2017 valitaan hallituksen erovuorossa olevien jäsenten tilalle uudet jäsenet. Uuden hallituksen kokoonpano ilmestyy pikimmiten vuosikokouksen jälkeen yhdistyksen nettisivulle www.sll.fi/uusimaa/vantaa

Yhdistyksen nykyiset työryhmät jatkavat toimintaansa. Perustamme myös uusia työryhmiä, jos sellaisille ilmenee tarvetta.

Yhdistyksen hallituksen kevät/kesäretki suuntautunee tänä vuonna Petikkoon rakennettavan golfkentän ympäristöön.

Luonnonhoitokohteet

Tuupakanmäen (Viinikkala) kedon hoitamista ohjaa Vesa Järvinen. Keto tullaan tänäkin vuonna niittämään talkoilla ainakin kerran. Ketotalkoot ovat kaikille kiinnostuneille avoin tapahtuma!

Tuomelan tammimetsän hoidosta on luovuttu ja jää Juha Nisulan talkooryhmän hoitoon.

Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Pääkaupunkiseudun yhdistysten yhteistyötä jatketaan. Eräänä yhteistyön muotona on yhteinen lehti, City-Huuhkaja, joka postitetaan jäsenistölle ja on myös luettavissa netistä. Linkki lehteen tulee nettisivuillemme.

Luonnonsuojeluliiton Luontohelmet (SUOMI 100)-hanke juhlavuoden kunniaksi. Olemme tässä mukana.

Tuleva Suomen luonnon helmi -tapahtuma Vantaanjoen tiimoilta 17.6. on Vantaankosken (-Tuupakka) tapahtuma.

Yhteistyötä Vantaan Luonnonystävien (VaLu) kanssa jatketaan mm. edellisvuoden tapaan järjestämällä kasvisruokaa esittelevä ravintolapäivä. Mahdollisia yhteistyömuotoja VaLun kanssa voisivat olla elokuvailta ja retket.

Virtavesiyhdistyksen (Virho) kanssa jatketaan **Rekolanpuron**, joka on yhdistyksen kummipuro, kunnostustalkoita. Samalla voidaan osallistua myös muiden Vantaalla sijaitsevien Virven hoitokohteiden kunnostustalkoisiin.

Edustus Vantaan metsänhoidon ohjausryhmässä jatkuu. Yhdistystä ohjausryhmässä edustaa Kimmo Jääskeläinen ja Ismo Tuormaa.

Pyrimme osallistumaan myös muiden tahojen järjestämiin ympäristöasioita edistäviin tapahtumiin, esim. kirjastojen luontoviikolle helmikuussa.

Viherkehähankkeen edistämiseen osallistuminen on edelleen yhdistykselle tärkeää.

Vuosi 2017 on Vantaalla **lähimetsien teemavuosi**. Teemavuoden suunnitteluun osallistuvat myös SII Vantaa sekä luontokoulu.

Toimintaa jäsenille ja muille kiinnostuneille

Koko perheen luontokoulusunnuntai -tapahtumat jatkuvat Vantaan luontokoululla. Tapahtumia järjestetään keväällä ja syksyllä (päivät päätetään myöhemmin).

Uutta perheille suunnattua toimintaa ovat **Koko perheen jokipolku** -kävelyretket, jotka sijoittuvat Mätäjoen laaksoon. Ensimmäisellä kerralla katsellaan paikkaa, josta Mätäjoki alkaa. Seuraavilla retkillä siirrytään jokea alaspäin. Tavoitteena on lopuksi tehdä jokipolkuvaellus alkulähteiltä aina mereen laskupaikkaan saakka.

Luonnonkukkien päivänä 17.6. on opastettu kasviretki Vantaankoskelta Tuupakan kedolle.

Yleisöretki järjestetään ainakin **Suomen luonnon päivänä**

Jäsenilta on tarkoitus järjestää kaksi kertaa vuoden aikana. Kuvailta lintusaarilta ja toisen illan ohjelmassa on mahdollisesti matkakertomus runsaiden kuvien kera ja vapaata kahvittelua. Tarkoitus on saada uusia ihmisiä yhdistyksen aktiiveiksi.

Luontoretki Keimolan Isosuolle la 19.8.2017 on 3 tunnin suoretki yhdessä Helsyn kanssa.

Tulevaa toimintaa suunnitellaan:

Arctica yhdessä Helsyn kanssa

Lamminsuon retki

Purotalkoot

Vantaan luontokoulu

Luontokoulutoiminta jatkuu normaalilla tavalla.

Liitteenä on luontokoulun yksityiskohtaisempi toimintasuunnitelma vuodelle 2017. Vantaan luontokoulun omat nettisivut löytyvät osoitteesta www.vantaanluontokoulu.fi

Kaavoitusasiat

Kaavoitusta seurataan edelleen. Tarvittaessa ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Tiedottaminen

SLL Vantaan nettisivut löytyvät osoitteesta www.sll.fi/uusimaa/vantaa. Nettisivuilla on kerrottu mahdollisimman ajantasaisesti yhdistyksen toiminnasta ja siten houkutella uusia toimijoita mukaan. Kaikista yhdistyksen tapahtumista tulee ilmoitus nettisivuille.

Jäsenistölle suunnatulla sähköpostilistalla viestitään edelleen muutaman kerran vuodessa jäsenistölle yhdistyksen tapahtumista.

SLL Vantaalla tulee jatkossakin olemaan ilmoituksia Luonnonsuojelijassa, Vantaan Sanomien Kumppanit -sivulla, Vantaan Sanomien painetussa lehdessä, talkooilmoitustaululla Tuupakassa ja satunnaisilla Vantaalla tapahtuu -ilmoitustauluilla. Myös muita mahdollisia ilmoituskanavia pohditaan.

Talous

Yhdistyksen toimintaa rahoitetaan jäsenmaksutuloilla.

Yhdistyksen ylläpitämän Vantaan luontokoulun päärahoittaja on Vantaan kaupungin opetustoimi. Luontokoulun oma varainhankinta koostuu tilojen vuokrauksesta ja tarvikemyynnistä.